

haar knieën zou brengen, zoals Wilhelm Reich [15] ooit beloofde. Anderen loofden seksualiteit als de bron bij uitstek van menselijk geluk. In het algemeen betekende dit dat ze zo vroeg mogelijk, zo vaak mogelijk en zo intens mogelijk beleefd moest worden. Voortplanting, monogamie, trouw, maagdelijkheid en onthouding werden beschouwd als de producten en de essentie van repressie, de vijand die overwonnen moest worden. De voorvechters weigerden in te zien dat ‘emancipatie’ ook vergezeld zou gaan van nieuwe vormen van interne en externe onderdrukking, van nieuwe problemen en oude angsten. Ze pleitten zelfs voor seksuele betrekkingen op scholen.

Niets van dat alles wordt vandaag nog verkondigd. De hoogtes van extase en transgressie waarnaar verlangd werd door de generaties die vastzaten in de seksuele revolutie, worden nu bekeken met een kritische blik, die gestuurd wordt door bezorgdheid om kwesties als genderverschillen, seksueel geweld, de ervaring van seksueel misbruik en het risico van hiv-infectie. Gedurende ongeveer twintig jaar hebben deze onderwerpen de academische discussies gedomineerd. Empirische studies hebben uitgewezen dat ze de grootste bezorgdheid representeren van jongeren en jonge volwassenen vandaag. Het is duidelijk dat seksualiteit niet langer in positieve zin wordt omschreven en gemystificeerd als de grote metafoor voor verlangen en geluk. Ze wordt daarentegen in een negatief daglicht geplaatst, als een bron en kweekvijver van onderdrukking, ongelijkheid en agressie. De beloftes van de meest recente revolutie doen suggereren dat de sterke *symbolische* betekenis die aan seksualiteit werd toegekend in de overgang van de negentiende naar de twintigste eeuw, afgenomen lijkt te zijn tijdens de jaren twintig en op het einde van de jaren zestig. Seksualiteit is niet langer een kwestie van verhevenheid maar van banalisering op grote schaal. Net zoals egocentrisme en mobiliteit wordt ze vandaag door veel mensen vanzelfsprekend gevonden. Het Vaticaan is de enige culturele instelling die nog steeds strijdt om seksuele begeerte en lust aan banden te leggen door ze te onderwerpen aan sancties. Dit is overigens een interessante observatie in een tijd waarin het overdreven en onafgebroken culturele tentoonspreiden van verlangen net dat verlangen overduidelijk op veel efficiëntere wijze fragmenteert en het letterlijk de vier windrichtingen instuurt. Ik verwijs naar de gecombineerde processen van dissociatie en associatie van het oude veld van sek-

sualiteit, de dispersie van seksuele fragmenten en de diversificatie van seksuele relaties die in de jaren tachtig en negentig plaats vonden onder de noemer ‘neoseksuele revolutie’ [17], [18], [19], [21]. Deze stille herwaardering en herdefiniëring van seksualiteit als een culturele vorm is waarschijnlijk veel belangrijker dan de veranderingen bewerkstelligd door de ‘seksuele revolutie’.

Van genderverschillen naar *self-gender*

De schijnbare eenheid van seksualiteit werd uit elkaar gehaald en opnieuw in elkaar gezet doorheen de neoseksuele revolutie. Waar de oude seksualiteit, die ik *paleoseksualiteit* noem, in de eerste plaats draaide rond de geslachtsdrift, het orgasme en het heteroseksuele koppel, bestaan neoseksualiteiten grotendeels uit genderverschillen, zelfliefde, sensaties en prothetische substituties. Na de scheiding van datgene waar nu op heel natuurlijke wijze naar verwezen wordt als de ‘seksuele’ sfeer van de restanten van het non-seksuele (dat vele eeuwen geleden plaatsvond en grotendeels samenviel met de culturele geboorte van onze seksualiteit), werd de seksuele sfeer gedissocieerd van de reproductieve sfeer, niet het minst als gevolg van medisch-technische ontwikkelingen zoals orale contraceptie. Deze scheiding was zo strikt dat er periodes waren waarin mensen veronderstelden dat de twee totaal niets met elkaar te maken hadden. Het scheiden van de reproductie en de seksuele sfeer representeert een soort ‘tweede culturele geboorte’ van seksualiteit – het ontluiken van een schijnbaar autonome, ‘pure’ vorm van seksualiteit. (...)

De scheiding tussen reproductie en seksualiteit, waarvan de historische wortels ver teruggaan in het verleden, werd in de jaren zeventig en vooral in de jaren tachtig gevolgd door de dissociatie van de seksuele sfeer van die van genderrelaties – een karakteristiek kenmerk van de neoseksuele revolutie. Vrouwelijke en dus ook mannelijke seksualiteit werden gherdefinieerd en zowel categorisch als paradigmatisch aan gender verbonden. De dichotomie tussen man en vrouw werd in vraag gesteld, en alle *andromorfe* dingen werden gedeconstrueerd, om nieuwe inzichten te krijgen en concepten toe te voegen. Dat proces drong zelfs door tot in het rijk van de logica en wiskunde [10]. Als reactie op de eisen van het politieke en academische feminisme werden de oude seksuele relaties steeds meer gherdefinieerd als genderrelaties, zelfs binnen de seksuele wetenschappen.